

Podsumowanie podkarpackiego regionalnego spotkania w ramach 2 Zjazdu kobiet z niepełnosprawnością i ich sojuszniczek/ów

Spotkanie odbyło się w dniu 27 stycznia 2024 roku w Restauracji Podpromie, Podpromie 12, 35-051 Rzeszów.

W spotkaniu wzięło udział 12 uczestniczek oraz 1 osoba asystent osobisty. Łącznie uczestniczyło 13 osób.

Spotkanie prowadziła: Jolanta Fień Prezes Zarządu Fundacji „APROBATA”

Spotkanie było prowadzone w polskim języku foniczny.

Po przedstawieniu się i zagajeniu tematu, uczestniczki przedyskutowały najważniejsze ich zdaniem problemy dotyczące kobiet z niepełnosprawnością.

W spotkaniu udział wzięły przedstawicielki:

1. Fundacji „APROBATA”
2. Podkarpackie Stowarzyszenie Głuchych
3. Polski Związek Działkowców, Okręgowy Zarząd Podkarpacki

Uczestniczki rozmawiały o swoich doświadczeniach i barierach jakich doświadczają w życiu społecznym i zawodowym jako kobiety głuche i słabosłyszące, kobiety z niepełnosprawnością ruchową oraz rodzice dzieci z niepełnosprawnościami.

Poniżej sygnalizowane przez nie problemy.

1. Osoby głuche, niedosłyszące w dostęp do instytucji i usług

- Brak tłumaczy i wideotłumaczy w urzędach
- Nie są respektowane prawa osób głuchych w urzędach
- Urzędnicy piszą na kartkach
- Urzędnicy nie używają prostego języka
- Brak prostych i jasnych instrukcji jak i gdzie załatwić sprawy
- Trzeba się umawiać wcześniej – inne osoby nie muszą wcześniej informować, że chcą przyjść do urzędu
- trzeba angażować osoby trzecie (rodzina, znajomi) do pomocy w załatwieniu sprawy w urzędzie-to odbiera autonomię

- Obsługa klienta jest na niskim poziomie – urzędnicy/sprzedawcy są nieuprzejmi i denerwują się, kiedy przychodzą osoby głuche, wynika to z trudności w komunikacji
- Brak informacji w języku migowym o produktach i usługach np. bankowych
- Bariera komunikacyjna w usługach: handel, restauracje – trudno coś wyjaśnić, zamówić, czasem głusi czekają dłużej niż inni klienci
- Pracodawcy mają duże obawy przed zatrudnieniem głuchych, tłumaczą to problemami z komunikacją
- Pracodawcy nie patrzą na doświadczenie i umiejętności głuchych tylko na ich niepełnosprawność
- Nie ma dostępności komunikacyjnej na rozmowach rekrutacyjnych
- Brak informacji zwrotnej o wynikach rekrutacji, głusi nie wiedzą, dlaczego nie dostali pracy
- Oferty pracy są inne (gorsze) dla głuchych niż dla słyszących
- Lekarze medycyny pracy kierują się stereotypami i przestarzałą wiedzą na temat możliwości zatrudnienia osób głuchych
- W szkołach nie ma edukacji dwujęzycznej, głuche dzieci nie rozumieją treści, które przekazują im nauczyciele.
- Głusi rodzice słyszących dzieci uczęszczających do szkół masowych nie wiedzą co się dzieje z ich dziećmi, bo nie ma tłumacza PJM na zebraniach, a chcą w nich uczestniczyć tak jak inni rodzice. Podobnie jest na wydarzeniach tematycznych organizowanych w szkołach i przedszkolach.
- Brak dostępności komunikacyjnej u lekarza i w szpitalach
- Brak procedur związanych z obsługą głuchej pacjentki
- Głuche pacjentki nie mają dostępu do informacji o swoim stanie zdrowia i zastosowanym leczeniu, są wykluczone w dostępie do terapii innowacyjnych

2. Życie zawodowe i rodzinne rodziców z dzieckiem z niepełnosprawnością.

Rodzina w której jest dziecko z niepełnosprawnością w codziennym życiu mierzy się z różnymi dodatkowymi trudnościami. Bardzo często zdarza się, że to matki biorą na swoje barki całodobową opiekę nad dzieckiem z niepełnosprawnością. Nawet w rodzinach pełnych, to mężczyzna - ojciec chodzi do pracy, a matka pozostaje w domu z dzieckiem.

Codziennie zakupy z dzieckiem zdrowym kojarzą się nam zazwyczaj z przyjemnie spędzonym czasem, niestety sytuacja komplikuje się w przypadku rodziców dziecka chorego, które nie chodzi i przemieszcza się w inwalidzkim wózku dziecięcym. Wówczas robienie zakupów w sklepach wielkopowierzchniowych staje się nierealne, rodzic nie jest w stanie prowadzić równolegle dwóch wózków czy nawet trzymać koszyka zakupowego w ręku. Rodzic w takiej sytuacji nie poradzi sobie bez angażowania osób trzecich i ma dwa wyjścia: pozostawić dziecko w domu pod opieką, zabrać dziecko do sklepu na zakupy angażując osobę zaprzyjaźnioną. W obydwu przypadkach uzależniony jest od osób trzecich. Nie jest to komfortowa sytuacja dla matki, która może rodzić stres i nieporozumienia w relacjach rodzinnych, koleżeńskich. Matka dziecka z niepełnosprawnością jest wykluczona w swobodnym dostępie do usług gdzie: jest większy asortyment towarów niż w sklepie tradycyjnym (obsługa z za lady), ceny towarów są niższe, liczne promocje, programy lojalnościowe, większa liczba miejsc parkingowe dla osób z niepełnosprawnością. Powyższe punkty mają bardzo duże znaczenie ponieważ budżet rodzin jest ograniczony, gdyż w zdecydowanej mierze przeznaczony jest na zapewnienie podstawowych potrzeb rodziny oraz niezbędną rehabilitację dziecka. Wynika to z tego że najczęściej jedno z rodziców nie pracuje zawodowo co podyktowane jest koniecznością opieki nad dzieckiem.

Podsumowanie problemu to:

- wykluczenie ekonomiczne matek dzieci z niepełnosprawnością
- brak opieki wychowawczej krótkotrwałej i długotrwałej

3. Osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową.

Bardzo często są postrzegane są przez pryzmat osób z niepełnosprawnością intelektualną i oferowane są dla nich zajęcia integracyjne jak dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Niestety nie otrzymują wsparcia poprzez organizowania dodatkowych zajęć z uwzględnieniem znacznej niepełnosprawności ruchowej. Osoby z niepełnosprawnością ruchową potrzebują wsparcia asystentów osobistych, niestety asystenci są bardzo nisko opłacani więc jest małe zainteresowanie świadczeniem wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Jeżeli wykonują tą pracę, to w zdecydowanej większości po swoich godzinach pracy. W tym

przypadku, to asystent osobisty powinien dostosować czas pracy do potrzeb osoby z niepełnosprawnością w przypadku wyjścia np. na umówioną wizytę do lekarza.

Wynikające utrudnienia to:

- bariery architektoniczne
- stereotypy w postrzeganiu osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową
- brak ofert zawodowo społecznych dla osób z niepełnosprawnością ruchową
- zapewnianie transportu door-to-door
- taksówki dla osób z niepełnosprawnością ruchową
- dostęp kobiet i dziewcząt do usług ginekologicznych

4. Wsparcie dla działkowców, kobiet z niepełnosprawnościami

W zdecydowanej większości działkowców to seniorki, a wśród nich znaczną grupę osób stanowią kobiety z niepełnosprawnościami. W tym przypadku został zidentyfikowany problem polegający na braku wsparcia władarzy miasta w Rzeszowie dla Rodzinnych Ogrodów Działkowych, do których zadań należy dbanie o infrastrukturę.

Rodzinne Ogrody Działkowe oczekują wsparcia w zapewnieniu drogi dojazdu do ogrodów. W zdecydowanej większości obecne drogi są nie utwardzone i osoby z niepełnosprawnościami, seniorki mają problem poruszaniu się tymi odcinkami dróg.

Zidentyfikowane zostały następujące problemy i zostały wytypowane jako najważniejsze:

1. Dostęp kobiet i dziewcząt do usług ginekologicznych
2. Wykluczenie ekonomiczne matek dzieci z niepełnosprawnością
3. Brak opieki wytchnieniowej krótkotrwałej i długotrwałej
4. Bardzo niskie wynagrodzenie dla asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością”
5. Respektowane prawa osób głuchych